

WIJZIGING PROCEDURE VERWEER

Advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen, Wetstraat 34-36, 1040 Brussel

W www.serv.be – T +32 2 209 01 11 – E info@serv.be

Adviesvraag	Ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het publiekrechtelijk vormgegeven extern verzelfstandigd agentschap “Vlaamse Dienst voor Arbeidsbemiddeling en Beroepsopleiding”, wat betreft de controle van de beschikbaarheid van de verplicht ingeschreven werkzoekenden, de sanctionering en het verweer
Adviesvrager	Zuhal Demir - Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk
Ontvangst adviesvraag	15 juli 2025
Decretale opdracht	SERV-decreet 7 mei 2004 art. 20 (SAR-functie)
Goedkeuring raad	28 juli 2025
Contactpersoon	Sandra Hellings shellings@serv.be

Mevrouw Zuhel DEMIR

Vlaams minister van Onderwijs, Justitie en Werk

Seven

Koning Albert II-Laan 7

B-1210 Sint-Joost-ten-Node

Wijziging procedure verweer

Mevrouw de minister

Met voorliggend ontwerp van decreet wil u de procedure die wordt gevolgd in het kader van de controle op de beschikbaarheid voor de arbeidsmarkt van verplicht ingeschreven werkzoekenden wijzigen. Meer concreet wenst u de expliciete verwijzing naar het verhoor te schrappen en te vervangen door een meer algemene verwijzing naar het recht op verweer. Dit om toe te laten dat de verweerprocedure in praktijk wordt herwerkt en om duidelijk te maken dat er meerdere mogelijkheden van verweer zijn. In de nota aan de Vlaamse regering verduidelijkt u dat de werkzoekenden blijvend een vrije keuze hebben tussen het al dan niet voeren van een verweer en welke verweermiddelen zij daarbij willen aanwenden.

Hierover vraagt u de SERV om advies.

De Vlaamse sociale partners raakten het niet eens over deze wijziging in de verweerprocedure. Hun standpunten per bank vindt u hieronder.

Hoogachtend

Pieter Kerremans
administrateur-generaal

Stijn Gryp
voorzitter

Inhoud

Verdeeld advies	5
Standpunt werknemersorganisaties (ACV, ABVV en ACLVB)	5
Standpunt werkgeversorganisaties (Unizo, Voka, Boerenbond en Verso)	6

Verdeeld advies

Standpunt werknemersorganisaties (ACV, ABVV en ACLVB)

ACV, ABVV en ACLVB willen dat de rechten van werkzoekenden te allen tijde gevrijwaard moeten blijven. Dit impliceert dat de mogelijkheid om fysiek gehoord te worden, moet behouden blijven. En dit naast de mogelijkheid tot schriftelijk verweer of geen verweer.

Het niet meer automatisch uitnodigen van wie een sanctie dreigt te krijgen, werpt een extra drempel op voor de mogelijkheden om je te verweren. De werkzoekende moet immers zelf initiatief nemen. Een ingreep waarmee opnieuw de meest kwetsbare en de minst zelfredzame werkzoekende getroffen worden.

De combinatie van de recent besliste duurbepanking van de werkloosheidsuitkering met de uitvoering van het plan “aanklampend activeren” zorgen voor een negatieve spiraal in de aanpak naar langdurig werkzoekende. Uit onderzoek, waaronder dat van de Nederlandse arbeidsbemiddelaar UWV uit 2021, blijkt dat uitkeringssancties een negatief effect hebben op zoekgedrag en uitstroomkansen naar werk van langdurig werkzoekenden.¹ De uitvoering van het plan aanklampend activeren in combinatie met de duurbepanking zal dit negatief effect verder versterken. Gegeven deze nieuwe context pleiten ACV, ABVV en ACLVB voor een onmiddellijke intrekking van sancties van zodra er een significante positieve verandering in zoekgedrag wordt vastgesteld.

ACV, ABVV en ACLVB wijzen ook op de noodzaak van meer begrijpbare communicatie en dit zowel op het vlak van vorm én inhoud op maat van het profiel van de werkzoekende. Meer gerichte communicatie (nudging in het jargon van de gedragspsychologie) zal werkzoekenden stimuleren tot compliance. En dus ook overtuigen om meer op te dagen op fysieke afspraken zoals verplicht

¹ (2019) Nudging in perspectief Een verkennend kader voor de toepassing van gedragsinzichten in beleid Pieter Raymaekers, Ellen Fobé, Wouter van Acker & Marleen Brans, Steupunt Bestuurlijke vernieuwing (<https://docs.vlaamsparlement.be/pfile?id=1544606>)

(2021) Timo Verlaat, Erik Bijleveld, Arne Meeldijk en Peter Berkhout, “Sancties voor Burgers, Een bruikbaar instrument voor gedragsverandering? In opdracht van UWV. Online

(2009). Boone, J., Sadrieh, A. and Van Ours, J. C. Experiments on unemployment benefit sanctions and job search behavior. *European Economic Review*, 53 (8), 937–951

Het UWV rapport laat zien dat men niet veel hoeft te verwachten van de corrigerende effecten van uitkeringssancties. Zo stimuleerden sancties mensen weliswaar om in het vervolg beter te voldoen aan de regels van UWV, maar niet om zich extra in te spannen bij het zoeken naar werk. Waarschuwingen zorgden wél voor extra inspanning bij het zoeken naar werk. Het rapport geeft aan dat overheidsinstanties er goed aan doen om te reflecteren op hun gebruik van waarschuwingen en sancties. Dat sluit ook aan bij eerdere vaststelling in onderzoek over de sanctionering van werkzoekenden dat aangeeft dat het effect van ex ante sancties groter is dan ex post. Dat is ook logisch, mensen reageren sterker op onmiddellijke prikkels dan dat ze effecten op lange termijn kunnen inschatten. Het waarschuwingssysteem zit in de Vlaamse sanctioneringsprocedure ook vervat in het formeel en uiteindelijk afsprakenblad, maar door het grote niet opdagen wordt die fase niet bereikt.

verhoor. Dat vereist dat de VDAB werk maakt van nudging experimenten en ook de profielen van gesanctioneerde werkzoekenden transparant opvolgt en analyseert.

Het is een opdracht van de Vlaamse overheid om burgers goed te informeren over hun rechten en plichten en dit binnen het federale kader en dit in overleg met de instanties die in dat kader een rol krijgen toegewezen (RVA, Uitbetalingsinstellingen).

ACV, ABVV en ACLVB hebben tot slot vragen omtrent een mogelijk bevoegdheidsconflict. Is Vlaanderen m.a.w. wel degelijk bevoegd voor het doorvoeren van een wijziging zoals het niet langer informeren van RVA over een beroep tegen een sanctiebeslissing?

Standpunt werkgeversorganisaties (Unizo, Voka, Boerenbond en Verso)

De werkgeversorganisaties Boerenbond, UNIZO, Verso en Voka, geven een positief advies aan het voorliggend ontwerp van decreet dat concreet de expliciete verwijzing naar het verhoor schrapt en vervangt door een meer algemene verwijzing naar het recht op verweer. Voor de werkgeversorganisaties moet deze decreetsaanpassing meer mogelijkheden openen voor zowel de dienst als voor de werkzoekende.